

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

від 05 липня 2019 року

м. Хмельницький

№72/17-рк/к

Про припинення дій, що містять ознаки порушень законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Хмельницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – адміністративна колегія Відділення), розглянувши матеріали виконання доручення Голови Антимонопольного комітету України від 12.03.2019 року №13-01/237 щодо додержання вимог законодавства про захист економічної конкуренції на ринку надання послуг централізованого опалення,

ВСТАНОВИЛА:

Протягом 2017-2018 років та I півріччя 2019 року в межах міста Хмельницького діяльність з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії зокрема здійснювали міське комунальне підприємство "Хмельницьктеплокомуненерго" та комунальне підприємство "Південно-Західні тепломережі" (надалі – КП "Південно-Західні тепломережі" чи Підприємство).

КП "Південно-Західні тепломережі" засноване на комунальній власності Хмельницької територіальної громади.

Юридична адреса Підприємства: вул. Курчатова, 17/1, м. Хмельницький, 29000, ідентифікаційний код юридичної особи - 36123019.

Статут Підприємства затверджений рішенням Хмельницької міської ради від 6 серпня 2008 року №25, зареєстрований виконавчим комітетом Хмельницької міської ради від 18 грудня 2008 року № 16731050002006139.

Підприємство веде самостійний баланс, закінчений бухгалтерський облік та статистичну звітність, має розрахунковий та інші рахунки в установах банків, бланки та печатку зі своїм найменуванням, є юридичною особою і відповідно до статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції" визнається суб'єктом господарювання.

Частина четверта статті 19 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" встановлює, що виконавцем послуг з централізованого опалення та послуг з централізованого постачання гарячої води для об'єктів усіх форм власності є суб'єкт господарювання з постачання теплової енергії (теплопостачальна організація).

Відповідно до статті 1 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" житлово-комунальні послуги - це результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та перебування осіб у жилих і нежилых приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил.

Згідно з статтею 13 цього ж Закону за функціональним призначенням централізоване опалення віднесено до комунальних послуг.

Отже, Підприємство надає житлово-комунальні послуги, а саме є виконавцем послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води.

Рішенням виконавчого комітету Хмельницької міської ради від 12.03.1998 року №2256

Підприємство визнано виконавцем послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води.

Територіальними межами ринку надання послуг з централізованого опалення є межі розташування теплових мереж, які знаходяться у володінні та користуванні КП "Південно-Західні тепломережі" - м. Хмельницький

Надання послуг з централізованого опалення полягають у необхідності транспортування теплової енергії із застосування певних інженерних мереж та, згідно із статтею 5 Закону України "Про природні монополії", віднесені до сфери діяльності суб'єктів природної монополії.

Підприємство постачає спеціальними мережами та продає споживачам послугу з централізованого опалення, здійснюючи таким чином діяльність на ринку централізованого теплопостачання.

Споживачами послуг КП "Південно-Західні тепломережі" є фізичні та юридичні особи, які отримують послуги з централізованого опалення від даного Підприємства внаслідок того, що системи теплозабезпечення їх приміщень (житлових та нежитлових) приєднані (підключені) саме до теплових мереж Підприємства.

Відповідно до статті 12 Закону України "Про захист економічної конкуренції", статей 7, 17 Закону України "Про Антимонопольний комітет України", Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року №49-р, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за №317/6605, встановлено, що становище КП "Південно-Західні тепломережі" продовж 2017-2018 років та в поточному 2019 році на ринку послуги централізованого опалення та постачання гарячої води в територіальних межах розташування теплових мереж м. Хмельницький має ознаки монопольного.

Частиною першою статті 19 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" (від 24.06.2004 року №1875-IV (якій діяв до 01.05.2019 року) та частиною першою статті 12 "Про житлово-комунальні послуги" (від 09.11.2017 року №2189-VIII) встановлено, що надання житлово-комунальних послуг здійснюються виключно на договірних засадах.

Взаємовідносини між споживачами та підприємствами, які надають послуги з централізованого опалення в територіальних межах розташування теплових мереж регулюються Законами України "Про житлово-комунальні послуги", "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про теплопостачання", Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 №630, зі змінами (надалі - Правила надання послуг) та іншими чинними нормативно-правовими документами.

Постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 №630 затверджено "Типовий договір про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення" (надалі - типовий договір).

Правила надання послуг регулюють відносини між виконавцем послуг, фізичними та юридичними особами.

Відповідальність щодо дотримання в умовах договорів вимог, зазначених типовим договором, лягає на виконавця послуг, як на розробника умов договорів та ініціатора їх укладання.

Пунктом 8 Правил надання послуг визначено, що послуги надаються споживачеві згідно з договором, який оформляється на основі типового договору.

Відповідно до пункту 3 статті 184 Господарського кодексу України укладання господарських договорів на основі примірних і типових договорів повинно здійснюватися з додержання умов, передбачених статтею 179 цього Кодексу.

Стаття 179 Господарського кодексу України передбачає укладання договорів за правилами встановленими Цивільним кодексом України з урахуванням особливостей, передбачених, в тому числі, Господарським кодексом України. Відповідно до частини четвертої статті 179 Господарського кодексу, при укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів

України, чи у випадках, передбачених законом, іншим органом державної влади, коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.

Статтею 648 Цивільного кодексу України визначено, що зміст договору, укладеного на підставі правового акта органу державної влади, обов'язкового для сторін договору, має відповідати цьому акту.

Також слід зауважити, що статтею 6 Цивільного кодексу України передбачено, що сторони у договорі не можуть відступити від положень актів, якщо в цих актах прямо зазначено про це, а також у випадку, якщо обов'язковість для сторін положень актів цивільного законодавства виходить з їх змісту чи із сутності відносин між сторонами.

Станом на 01.01.2019 року Підприємством було укладено з населенням договори на надання послуг з теплопостачання (надалі – Договір) 19590 одиниць та 78 договорів з іншими споживачами.

При аналізі Договорів, до прикладу від 27.02.2108 №6290, від 22.01.2018 №6262, від 19.02.2018 №6285, від 16.01.2019 №36/6-Т, 17.01.2019 №8/5-Т, які Підприємство уклало з споживачами, встановлено, що ним встановлені додаткові зобов'язання.

Так Правилами надання послуг встановлений обов'язок споживача (підпункт 5 пункту 30 Правил надання послуг) та право виконавця (підпункт 1 пункту 31 Правил надання послуг), а саме: *"у разі несвоєчасного внесення споживачем платежів за надані послуги нараховувати пеню у розмірі, встановленому законом та договором"*.

У договорах КП "Південно-Західні тепломережі" даний обов'язок споживача та право виконавця (розділи договорів "Споживач зобов'язаний" та "Теплопостачальна організація має право") викладені у наступній редакції: *"У разі несвоєчасного внесення плати за послуги сплачувати пеню, інфляційні та 3% річних в установленому законом та цим договором розмірі"*.

Зважаючи на те, що споживачі не мають альтернативного джерела отримання послуг, Підприємство користуючись монопольним (домінуючим) становищем встановило додаткові штрафні санкції у разі несвоєчасного внесення плати за послуги теплопостачання, що може призвести до додаткових витрат споживачів на отримання послуги.

Таким чином, дії КП "Південно-Західні тепломережі", які полягали в укладенні договорів про надання населенню послуг з централізованого опалення, що не відповідають вимогам Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 року № 630, зі змінами та які могли призвести до ущемлення прав споживачів (населення) в частині збільшення розмірів штрафних санкцій у разі несвоєчасного внесення плати за послуги теплопостачання, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом другим статті 50, частиною першою та пунктом першим частини другої статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції" у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем, шляхом:

- вчинення дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку;
- встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Виходячи з наведеного вище та зважаючи на те, що дії КП "Південно-Західні тепломережі" не призвели до суттєвого обмеження конкуренції, не завдали значних збитків суспільству, керуючись статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», адміністративна колегія Хмельницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

РЕКОМЕНДУЄ:

Комунальному підприємству "Південно-Західні тепломережі" (вул. Курчатова, 17/1, м. Хмельницький, 29000, ідентифікаційний код юридичної особи - 6123019) припинити дії, які

містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції" шляхом:

1. Укладення договорів про надання послуг з тепlopостачання із споживачами відповідно до Типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630.

2. Інформування споживачів, з якими укладені договори про надання послуг з тепlopостачання, умови яких не відповідають Типовому договору, про можливість переукладення та/або внесення змін до них на предмет відповідності Типовому договору.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції", рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Частиною третьої статті 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції" передбачено, що за умови виконання положень рекомендації органів Антимонопольного комітету України, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Про результати розгляду цих рекомендацій та здійснені заходи повідомити Відділення **у місячний строк** з дня їх отримання.

Голова адміністративної колегії
Голова відділення

О. Федорчук